

Sisäministeriö, kirjaamo,
kirjaamo.sm@gov.fi
Viite: VN/28404/2022-SM-7

Lausunto 28.5.2023 "väestönsuojien nykytila Suomessa" -osahankkeen loppuraportti

Väestönsuojien tarkastajat ry on perustettu palvelemaan pääosin väestönsuojien tarkastajia. Yhdistys on luomassa väestönsuojien tarkastajille sertifiointijärjestelmän vuoden 2023 aikana sekä antaa tarvittavaa neuvontaa ja lisäkoulutusta väestönsuojien tarkastamisen liittyen. Kiitämme luottamuksestanne ja ilmoittaa lausuntonaan seuraavaa.

Lausunto

1. Kohdassa 1 "väestönsuojat Suomessa" on hyvin kuvattu Suomen väestönsuojien rakentamisen järjestelmä. Yhden lisälauseen voisi lisätä, **että väestönsuojat rakennetaan muun rakentamisen yhteydessä ja rakentaja voi käyttää väestönsuojia oman tarpeensa mukaan normaaliolojen käyttötarkoitukseen.** Vaikka tällä systeemillä ei päästä täydelliseen järjestelmään, on se kuitenkin erittäin käyttökelpoinen systemi.
2. Suojien sijainti painottuu pääosin aiemmin määriteltyihin suojelukohdekuntiin, joissa on rakennettu väestönsuojia vuodesta 1959 lähtien. Väestönsuojien rakentaminen on Suomessa säädetty rakennuksen omistajan maksettavaksi kokonaan. Jo vuoden 1939 laissa edellytettiin, ettei väestönsuojan rakentamisen osuu saa tulla kohtuuttoman kalliiksi rakennuksen omistajalle (3,3 %).

Yli 100 prosentin väestönsuojapaikkojen määrä kunnassa, ei välttämättä takaa sitä, että kaikille olisi tosi paikan tullen oma suojapaikka. Pienissä haja-asutusalueen kunnissa muutama väestönsuoja ei anna suojaa kunnan asukkaille. Näihin kuntiin saatta tulla evakuoitien yhteydessä hyvinkin runsaasti lisäväkeä. Suomessa on väestönsuojien rakentamisessa hyväksi koettu järjestelmä, sitä ei kannata kovin helposti muuttaa, se joka rakentaa riittävän ison rakennuksen, kustantaa myös väestönsuojan. Siellä missä on rakennuksia, on myös ihmisiä.

3. Tutkimuksessa on käyty läpi tasapuolisesti eri aikoina rakennetut väestönsuojat. Sisäministeriö on antanut väestönsuojista erittäin tarkat teknilliset vaatimukset aina vuoteen 2001 asti. Tämän jälkeen määräykset muuttuivat sisäministeriön asetuksiksi, joissa ei enää ole yksityiskohtaisia vaatimuksia. Ministeriön asetuksen tueksi on tehty erilaisia oppaita ja Rakennustietosäätiön tekemiä RT-kortteja. Voidaan todeta, että väestönsuojiiin on kohdistunut hyvinkin tarkat ja yksityiskohtaiset vaatimukset koko maassa. Väestönsuojien tärkeimmistä laitteista ja varusteista on annettu myös yksityiskohtaiset vaatimukset ja ne on hyväksytettävä etukäteen puolueettomalla tutkimuslaitoksella, ja niillä on kattava laadunvalvonta.

Vaikka tutkimuksen otanta on vain 0,5 prosenttia koko suojamäärästä, voidaan sitä pitää täysin suuntaa antavana, koska väestönsuojat on rakennettu tiukkojen määräysten mukaan. Rakenteisen ja varsinkin varusteiden ja laitteiden rapistumista tapahtuu iän myötä. Myös

teknistä kehitystä on tapahtunut väestönsuojien rakentamisen aikana (60 vuotta), joten sitä kautta tulee myös päivityksen tarvetta väestönsuojien varusteissa ja laitteissa. **Lainsäädäntöön tulee saada selkeä vaatimus väestönsuojien nykyaikaistamisesta määräaikaistarkastusten yhteydessä tai määräaikaan mennessä.**

Raportissa on hyvin kuvattu mitkä ovat suurimmat puutteet ja korjauskohteet eri ikäisissä väestönsuojissa.

4. Pelastuslaitosten osuus uusien väestönsuojien rakentamisessa on vähentynyt jonkin verran, mutta ei poistunut kokonaan. Sama koskee vanhojen väestönsuojien tarkastamista. Väestönsuojan rakentaminen on osa rakennuksen tekemistä, joka on rakennusvalvonnan vastuulla. Väestönsuojien rakentamisen alusta saakka rakennuslupaviranomainen on ollut se viranomainen, joka lopullisesti hyväksyy väestönsuojan suunnitelman. Pelastusviranomainen antaa tarvittaessa lausunnon suojan määräysten mukaisuudesta. Rakennuslupaviranomaisen ja pelastusviranomaisen osaamista tulee jatkossa kehittää kuten raportissa todetaan. AVI:n osuutta väestönsuojien rakentamisessa tulee vahvistaa.

Kohdassa 5 - 7 on koottu raportin asiat hyvin.

Heinolassa 28.5.2023

Väestönsuojien tarkastajat ry

Allekirjoitus

Puheenjohtaja Pekka Rajajärvi